

سندھ ڀارتي

درجو ڇهون
سنڌي

پارتيه سنوڌان

باب - چوٿون الف

بنيادي فرض

قلم 51A

بنيادي فرض : پارت جي هر هڪ ناگرڪ جو فرض آهي ته :

(الف) هو پارت جي سنوڌان کي مڃيندو، ان جي قومي جهنڊي، قومي تراني، آدرشن ۽ سنسٽا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديءَ جي لڙائيءَ لاءِ همٿايو ۽ اُتساه ڦوڪيو، انهن جي سنڀال ۽ پوئواري ڪندو.

(پ) پارت جي ايڪٽا، اڪنڊتا ۽ سمپوريٽا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندو ۽ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٽپي پوندو.

(پ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪٽا جي پاونا پئدا ڪندو، جيڪا ڌرم، پاشا، ڪيترواد جي پيداڻ کان پري هوندي. اهڙيون رسمن جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، انهن جو بهشڪار ڪندو.

(ت) پارت جي جامع سنسڪرتي ۽ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ۽ ملهه سمجهندو.

(ن) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنگل، ڍنڍون، نديون، جهنگلي-زندگي انهن جو بچاءُ ڪندو ۽ سڀني پراڻين لاءِ دردمندي رکندو.

(ت) وڳيانڪ درشتي، انساني ملهه، چاچ جوڇ ۽ سڌاري جي پاونا کي اهميت ڏيندو.

(ث) عام ملڪيت کي سلامت رکندو ۽ هنسا کان پري رهندو.

(ت) شخصي ۽ گڏيل مشغولين جي سڀني ڪيترن ۾ اڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جنهن ملڪ اڳتي وڌندو رهي ۽ ڪاميابيءَ جي اوچاين کي چهي.

(ڪر) ماءُ يا پيءُ يا ڀالڪ آهي ته اهو ضرور ڏسي ته پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر چهن ۽ چوڏهن سالن وچ ۾ هجي.

پهريون چاپو : 2016 © مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ نرمتي وَاپياسڪرم سنشودن منڊل
سڌاريل چاپو : 2021 پُٽي ۴۱۱۰۰۴.

مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ نرمتي وَاپياسڪرم منڊل وٽ هن
ڪتاب جا سڀ حق واسطا محفوظ آهن. هن ڪتاب جو ڪوبه ٽڪر
ڊائريڪٽر، مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ منڊل جي لکيل اجازت کان سواءِ
ڪٿي نٿو سگهجي.

ڊاڪٽر ديال 'آشا' سپاڻي
شري اشوڪ ڪملداس مڪتا ميمبر
شريمتي ميران مهيش گدواڻي ميمبر
شري وجيه راجڪمار منڱلاڻي ميمبر
شري گووردن شرما 'گهايل' ميمبر
شريمتي راجيشري چينانند ٽيڪچنداڻي ميمبر
شريمتي ڪاجل انيل رامچنداڻي ميمبر

شريمتي ڪيتڪي جاني
انچارج وشيش اڌڪاري سنڌي
شريمتي گيتا گڻيش ناڪر
ڪاپي رائٽر سنڌي
شريمتي شويلا لعلچنداڻي - ممبئي
ڪماري سوپنالي وجيه ڪمار اُڀاڌيه
شري سچيتانند آقڙي (مڪيه نرمتي اڌڪاري)
شري سنديپ آجڻانوڪر (نرمتي اڌڪاري)

شري وويڪ اُتمر گوساوي، ڪنٽرولر
پائيه پُستڪ نرمتي منڊل
پرياديو، ممبئي - ۲۵.

۷۰ جي. ايس. اي. ڪريم وو

N/PB/2021-22/Qty.

M/s

سنڌي پاشا سمتي ۽
آپياس گت سمتي:

سنڀوڪ :

سنڀوجن سهايه :

ٽائپ سيٽنگ :

چترڪار :

نرمتي :

پرڪاشڪ :

ڪاغذ :

پرنٽنگ آرڊر :

چاپيندڙ :

پنهنجي سمارٽ فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي پهرين صفحي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽ هر هڪ سبق ۾ آيل Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙهڻ / پڙهائڻ لاءِ ڪارائتيون لنڪس ملنديون.

سنڌو پارٽي

درجو ڇهون

سنڌي

مهاراڻي راجپوت پائين پستڪ نرمي و اڀياسڪرم سنشودن منڊل، ڀٽي.

ڀارت جو سنوڌان

ديباچو

اسين ڀارت جا لوڪ، ڀارت کي هڪ مڪمل طور
خودمختيار سماجواڊي سَرو ڌرم ۽ سر-ڀاؤ وارو
لوڪشاهي گُڙاجيه بڻائڻ لاءِ گنڀيرتا سان فيصلو
ڪري ۽ انهيءَ جي سڀني ناگرڪن کي :

سماجڪ، آرٿڪ ۽ راجنيتڪ نڀاءُ، ويچار، اظهار،
وشواس، شرڌا ۽ اڀاسنا جي آزاديءَ درجي ۽ موقعي
جي سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ انهن
سڀني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشتر جي ايڪتا توڙي
اڪنڊتا جي خاطري ڏيندڙ ڀائپچارو وڌائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنوڌان سڀا ۾ اڄ تاريخ چويهين
نومبر، ۱۹۴۹ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءُ سنوڌان
سويڪار ڪري، ان کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي
ارڀڻ ڪريون ٿا.

راشتر گيت

جَنَ گَنَ مَنَ اَدينايڪَ جِيَهَ هي،
پارَتَ پاڳِيَهَ وڌاتا
پَنجابَ، سَنڌَ، گُجراتَ، مَراڻا،
دِراوڙَ، اُتڪَلَ، بَنڌَ،
وَنڌِيَهَ، هِماچَلَ، يَمُنا، گَنڌا،
اُچَچَلَ، جَلِ دِ تَرَنگَ،
تَوَ شُپَ نامي جاڳي،
تَوَ شُپَ آشيسَ ماڳي،
گاهي تَوَ جِيَهَ - گَڻا،
جَنَ گَنَ - مَنَڌَلَ دايڪَ جِيَهَ هي
پارتِ پاڳِيَهَ وڌاتا،
جِيَهَ هي، جِيَهَ هي، جِيَهَ هي،
جِيَهَ جِيَهَ جِيَهَ جِيَهَ هي،

پرتگيا

’پارتِ منهنجو ديش آهي. سڀ
پارتو اسي منهنجا پاتر ۽ پينر آهن.
مونکي پنهنجي ديش لاءِ پيار آهي ۽
مونکي ان جي شاندار ۽ طرح طرح جي
ورثي تي گورو آهي. مان سدائين ان جي
لائق ٿيڻ جو جتن ڪندو رهندس.
مان پنهنجن مٿن مائٽن، اُستادن ۽
سڀني بزرگن جو سمنان ڪندس ۽ هر
ڪنهن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ ڪندس.
مان پرتگيا ٿو ڪريان ته مان
پنهنجي ديش ۽ ديشواسين سان سڄو ٿي
رهندس. انهن جي ڪلياڻ ۽ آسودگيءَ
ڀر ٿي منهنجو سک سمايل آهي.’

* پرستاوننا *

‘قومي سکيا خاڪو ۲۰۰۵ء ۽ ٻارن لاءِ مفت ۽ لازمي تعليم جو حق قانون ۲۰۰۹ء انوسار مهاراشتر راجيه ۾ پرائمري تعليم اڀياس ڪرم ۲۰۱۲ تيار ڪيو ويو. هن سرڪاري منظور ڪيل اڀياسڪرم موجب درسي ڪتابن جي نئين مالها ۱۴-۲۰۱۳ تعليمي سال کان درجي به درجي پائيه پُستڪ منڊل شايع ڪري رهيو آهي. انگريزي ماڌيمن جي درجي ڇهين لاءِ سنڌي جو ڪامپوزٽ اڀياسڪرم ’سنڌو ڀارتي‘ هي پائيه پُستڪ تيار ڪيو ويو آهي. هي درسي ڪتاب اوهانجي هٿن ۾ ڏيندي اسانکي بيڪد خوشي ٿي رهي آهي.

سڪڻ ۽ سيڪارڻ جي ڪارروائي ٻال مرڪزي ۽ مزيدار ٿئي، عملي ڪمن تي زور ڏنل هجي اهو نظريو ڌيان ۾ رکي هي ڪتاب تيار ڪيو ويو آهي. هن درجي جي آخر ۾ شاگردن کي ڪهڙيون لياقتون حاصل ڪرڻيون آهن. ان لاءِ درسي ڪتاب ۾ پاشا و شيه لاءِ ضروري لياقتن ۽ حاصلات جي ڄاڻ ڏني آهي. ڪامپوزٽ پاشا سڪندڙ شاگردن کي ڌيان ۾ رکي هن ڪتاب جا سبق ۽ ڪوتائون چونڊيا ويا آهن. پاشا جي هنر ۽ وڪاس لاءِ الڳ انداز ۾ اڀياس هدايتون ۽ مشغوليون ڏنيون ويون آهن. شاگرد نوان لفظ، پهڪا، چوڻيون، اصطلاح چڱي طرح استعمال ڪن ان ڪري هي سڀ وڻندڙ ۽ سؤلي نموني ڏنل آهي. سنڌي پاشا سميتي، اڀياس گت ميمبرن ۽ چترڪار جي گڏيل مڪنت سان هي ڪتاب تيار ڪيو ويو آهي. هي ڪتاب وڌ ۾ وڌ بي نقص معياري ٿئي، ان لاءِ راجيه جي الڳ الڳ ڀاڱن مان چونڊ اُستادن ۽ تعليمي ماهرن کان هن ڪتاب جي چنڊڇاڻ ڪرائي آيل رايون ۽ ويچارن جو سنڌي سميتي مناسب ڌيان رکي هن ڪتاب کي آخرين روپ ڏنو آهي منڊل انهن سڀني جو تهڊل شڪر گذار آهي. اُميد ته شاگرد، ماستر ۽ ماڻگ هن ڪتاب جو سواگت ڪندا.

(ڊاڪٽر سُنيل مَٿر)

سنڇالڪ

مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ فرمتي و
اڀياسڪرم سنشودن منڊل، ڀٽي.

ڀُٽي :

تاريخ : ۹ مئي ۲۰۱۶ع ڀٽي
ڀارتيه سوريه ۱۹ ويساڪ ۱۹۳۸.

درجو ڇهون سنڌي

علمي حاصلات	سکڻ سيکارڻ جي پرکريا
سکندڙ: ● 06.LQ.01 گهر ۽ پسگردائيءَ ۾ روايتي ۽ غير روايتي ٿيندڙ گفتگو، ڳالهه ٻول بڻ بڻ مباحثي ۾ شامل ٿي پنهنجا ويچار آتم وڌواس سان پيش ڪن ٿا. ● 06.LQ.02 راندين، ميلن ۽ منورنجن، وڳيان جي ڪيتر ۾ ٻڌل پڙهيل، ڏنل گهٽتائين، واقعن بابت گفتگو ۾ پنهنجا ويچار آدي ٻوليءَ ۾ ظاهر ڪريو. ● 06.LQ.03 گيت بيت، ڪويتائون سرتال ۾ ڳائين ٿا. پنهنجي ڪلپنا سان پنجن ستن جملن واريون ڪويتائون، گيت ٺاهين ٿا. ● 06.LQ.04 ڏنل وشب تمي مضمون، خط، قصا يا ڏنل لفظن / ڪردارن / حالتن ۾ ڪلپنا ڪري آکاڻي قصو لکن ٿا. ● 06.LQ.05 ساهتيه يا درسي ڪتاب جي پڙهڻ وقت ايندڙ ڏکين لفظن جي معنيٰ ڪي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيگ ڪريو ۽ اُهي روزمره جي ڳالهائين ۾ ڪم آڻي ٿو. ● 06.LQ.06 ڏنل هدايتون، سوچنائون ٻڌي، پڙهي عمل ۾ آڻي ٿو. ● 06.LQ.07 صڪيح رفتار سان ڏنل سڃاتل / اڻ سڃاتل مذڪور بيھڪ جي نشانين موجب صڪيح لاهي چاڙهي سان صڪيح اُچار ۾ پڙهي ٿو. ● 06.LQ.08 الڳ الڳ چٽاڀيٽين، مشغولين ۾ چاهه سان بهرو وٺي ٿو. ● 06.LQ.09 ريڊيو، ٽي. وي. اخبار وغيره ۾ ٻڌايل خبرون ڄاڻ، پنهنجن لفظن ۾ بيان ڪريو. ● 06.LQ.010 ڏنل مذڪور تي سوال پڇن ٿا ۽ سوالن جا جواب به ڏين ٿا. ● 06.LQ.11 ديش پريم ۽ فرض جي پاونا ڄاڳي ٿي. اُن ڪي صاف ۽ سهڻو رکڻ جي اهميت سمجهن ٿا. ● 06.LQ.12 وڏن سان عزت ڀريو وهنوار، الڳ الڳ نموني جي پاوناڻن ڪي سمجهڻ جو واڌارو، فضيلت، انتظام جي اهميت سکن ٿا. ● 06.LQ.13 انٽرنيٽ، يوٽيوب وغيره ذريعي سؤلائي سان ڄاڻ حاصل ڪري ٻڌائين ٿا.	● سکندڙن ڪي ٻن يا گروپس / آڪيلي ۾ وجهه ڏنا وڃن ۽ همٿايو ته... ● گهر، پسگردائيءَ ۾ آزمودو آيل، ڏنل گهٽتائين، قصن بابت ڪلاس ۾ بحث مباحثو ڪرائي. پنهنجا ويچار ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو. ● اخبارون، مخزن، ۽ ٻيا ساهتيه جا ڪتاب پڙهڻ لاءِ اُتساهه ڄاڳايو ۽ پڙهيل ڳالهين جهڙوڪ راندين، ميلن ۽ منورنجن، وڳيان بابت ٻڌائڻ لاءِ همٿايو. ● گيت بيت سرتال سان ٻڌائڻ لاءِ پاڻ ڳائي يا سي. ڊي دواران ٻڌڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو ۽ ڪين ڪو وشب ڏيئي ننڍا گيت، ڪويتائون پنهنجي ڪلپنا سان ٺاهي ٻڌائڻ لاءِ چئو. ● ناٽڪ ۾ الڳ الڳ ڪردار ڏيئي اداڪاري ڪري ناٽڪ پيش ڪرڻ جو موقعو ڏيو. ● ڪو وشب ڏيئي اُن تي خط، ننڍا مضمون آکاڻي، پنهنجا ويچار ٻڌائڻ يا لکڻ لاءِ ڏيو. ● ڪنهن ڳالهه جي شروعات ڪري، يا ڪي ڪردار ڏيئي آکاڻي، قصو، گهٽتائين، گفتگو لکڻ لاءِ ڏيو. ● ٻڌل، پڙهيل ڏکين لفظن ڪي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيگ ڪرڻ لاءِ همٿايو. ● الڳ الڳ مشغولين، چٽاڀيٽيون پاشا جون رانديون ڪرايو. ● پاشا جي الڳ الڳ جيئن ته اِسر ضمير، ساڳئي معنيٰ وارا لفظ وغيره سمجهائي اُپيگ ڪرڻ لاءِ سيڪاريو. ● مقرر وقت ڏيئي صڪيح اُچار ۽ بيھڪ جي نشانين ڪي ڪم آڻي پڙهڻ جو آزمودو ڏيڻ. ● اهڙي قسم جون آکاڻيون، جيونيون قصا، گهٽتائون پڙهڻ لاءِ همٿايو يا ٻڌايو جنهن مان ديش پريم ۽ فرض جي پاونا ڄاڳي، وڏن سان عزت ڀريو وهنوار، انتظام سکن ۽ سندن پاوناڻن ڪي سمجهڻ جو واڌارو ٿئي. ● انٽرنيٽ، يوٽيوب وغيره ذريعي الڳ الڳ ڄاڻ حاصل ڪرڻ لاءِ همٿايو.

فهرست

نمبر	وشيہ	ليکڪ جو نالو	صفح
۱.	ڀارت ديش مھان (بيت)	کيمن مولاڻي	1
۲.	غريب جي دل	تيرت سپاڻي	3
۳.	ڀاوا ٻڙھ جو ستر	—	5
۴.	مزیدار پاڇو (بيت)	ھري دلگیر	9
۵.	يک تندرستي ھزار نعمت	—	12
۶.	يوگينا جي سڦلنا	—	15
۷.	سائيڪل (بيت)	روپڪمار گھايل	18
۸.	گفتگو	—	20
۹.	انصاف	—	23
۱۰.	سُنا ٻار (بيت)	گورڊن شرما	26
۱۱.	ديوان دادا	ڊاڪٽر. ديال آشا	28
۱۲.	خط	—	31
۱۳.	لعل بهادر شاستري	—	34
۱۴.	مندون	—	37